
РЕЧ ГОСТА УРЕДНИКА

Политичка мисао је од самог почетка суочена са две границе, и то: религијом и економијом. Обе области у неком смислу представљају границе политичке арене. Са једне стране, организације које се тичу овоземаљског живота су одувек биле главна политичка брига; зато уствари и нема политичког уговора, нити је било, а да се у неком тренутку није дотакао проблема добара, дистрибуције, власништва, радне снаге или вредности новца. Са друге стране, духовност и верске институције су одувек биле повезане (као пратилац, било да се сукобљавају или не) са политичким концептима и акцијама.

Још од античке Грчке па све до савремених аутора, однос и тензија између политике, економије и религије су били централна питања која дају облик друштвеним заједницама. Нарочито у последњој декади, након снажних покрета и догађаја који су потресли политичке концепције и идеје (почевши – или поставши јавни – са нападом 11. септембра на Светски трговински центар), религија се враћа као једно од централних питања политиколога. Веома конкретан и илустративан пример постојећег преклапање јесте и обећање председника САД (Доналда Трампа) да ће уништити Џонсонов амандман, што говори о античкој традицији која закљачава оквири између државе и еклесиолошке моћи верских институција да буду изузете од плаћања пореза¹.

Супротно секуларним настојањима модерне, вера и свето су се вратили као незаобилазне теме за промислити у циљу разумевања садашњег света. Из тих разлога, политикологија религије је постала важна област у политичким наукама. Претпостављена стриктна дистинкција између верског и секуларног, светог и профаног, или философије и теологије је замењена порастом интересовања за религију, културу и идентитет, као један део одговора на глобализацију и тзв. „крај историје“. Ово је постало полазна тачка не само истраживања која се баве верским конфликтима у разним деловима света, већ и у односима између верског насиља и економских услова.

У складу са тим, циљ овог посебног броја јесте истраживање интеракције између ових различитих погледа на свет, који се односе како на теоријске позиције тако и на специфичне праксе. Последишно, читаоци ће у сваком тексту пронаћи чвориште које ће им помоћи у разумевању комплексног односа економије, политике и религије.

Ми смо позвани да се у броју „Политика економија и религија“ бавимо тим важним и сложеним феноменима, дајући читаоцима алат за даље размишљање о проблему. Како каже Фабиан Лудуења Романдиди у закључку свог рада, данашња економија приказује новац као аутономну реалност која

1 Cfr. <https://goo.gl/V0s3IK>.

једино може бити објашњена користећи концепте размене и тржишта. Заиста, постоје различите основе за разумевање новца, рецимо, као друштвене институције која никада не може бити одвојена од политичких и верских ствари.

Да би смо успели да то урадимо, позивамо читаоце да прате класичну хронолошку прогресију од античких култура до садашњих времена, што представља пут којим се треба ићи у циљу разумевања везе политике, економије и верске димензије људског живота. Почели смо дакле са Паолом Коренте, и њеним разлозима да разликује религију и економију у политичким концепцијама античких друштава. Поред ње, Мигел Ереро де Хауреги се фокусира у свом раду на Аристотела и трансформацију грчких полиса. Фабиан Лудуења Романдини анализира односе између политичке економије и светог кроз западну историју, са посебним фокусом на Џорџа Симела и Валтера Бењамина. Тако је отворен дијалог са Микаелом Куестом и њеним промишљањима материјализма и капитализма као религија користећи Бењамина и Марија Тронтија. Имајући све то у виду, спознаја развоја у 21. веку ће бити, без сумње, богатија и концептуално и историјски. Затим, Хоакин Алгранти анализира материјалистичку културу нео-пентекосталних мега-цркава у Буенос Ајресу, Аргентина, док Емилче Чуда објашњава како се верски, економски и политички сукоб рефлектовао на једну од најфасцинантнијих фигура последњих година: папу Фрању.

Поред теме броја, представљамо и студију Франциска Летамендије која се бави двама специфичним формама етно-политичко-верских конфликта (као расцеп који проузрокује конфликт или као механизам легитимисања моћи) у светлу савремених сукоба. Поред тога, овај број садржи и два приказа књига који приказују старе и нове начине односа религије и политике.

Циљ мог рада као госта уредника је био да прикажем констелацију различитих погледа и историјских студија о незаобилазној вези која повезује свето, политику и економију, како у старом тако и у савременом добу. Кроз све напомене и дискусије се једна централна ствар показује: немогуће је разумети било коју од поменутих тема без бављења и са остале две, а поготово у овим временима фанатизма, кризе и рата се показује да су политичка рефлексија и рационално просуђивање два јака оружја којим се морамо вратити.

Ернан Г. Борисоник²

2 Political scientist and PhD in Social Science of the University of Buenos Aires (UBA), Argentina, where he teaches undergraduate and graduate courses. He is a researcher at the National Scientific and Technical Research Council (CONICET) and the Gino Germani Research Institute (IGG) of the UBA. He contributed to the edition of several collective volumes and published the book *Dinero sagrado. Política, economía y sacralidad en Aristóteles* [Sacred Money. Politics, Economy and Sacredness in Aristotle]. Email: hborisonik@sociales.uba.ar